«Атамекен» Қазақстан
Республикасы Ұлттық
Кәсіпкерлер палатасының
Басқарма төрағасы міндетін
атқарушының 2023 жылғы 22
тамыздағы №128 бұйрығына №31
қосымша

Кәсіптік стандарт: «Қатты пайдалы қазбаларды өндіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Кәсіби стандарт – белгілі бір кәсіптік топта (кәсіптік қызмет саласында) немесе кіші топта (еңбек қызметінің түрінде) біліктілік пен құзыреттілік деңгейіне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт.

2) Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші (ЭҚЖЖ) – экономикалық қызметтің барлық түрлерін жіктеу және кодтау тәртібін айқындайтын жіктеуіш

3) Мамандық – арнайы даярлық нәтижесінде алынған, білімі және/немесе жұмыс тәжірибесі туралы тиісті құжаттармен расталатын арнайы теориялық білімдер, іскерліктер мен практикалық дағдылар кешенін меңгеруді талап ететін адамның еңбек қызметі сабақтарының негізгі түрі

4) Салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада танылатын сараланған біліктілік деңгейлерінің негіздемелік құрылымы болып табылатын ұлттық біліктілік жүйесінің құрамдас бөлігі (кіші жүйесі). Кәсіптік топ (кәсіптік қызмет саласы) - жалпы интеграциялық негізі бар (мақсаты, объектілері, технологиялары, оның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) және оларды орындау үшін еңбек функциялары мен құзыреттерінің ұқсас жиынтығын көздейтін саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы.

5) Еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы.

6) Кәсіби міндет – еңбек функциясын іске асыруға және белгілі бір кәсіби топта немесе кіші топта қажетті нәтижеге қол жеткізуге байланысты әрекеттер туралы нормативтік түсінік.

7) Дағдылар – адамның іс-әрекетінің (іс-әрекетінің) нақты кәсіби міндеттерді шешу үшін білімге және оны дұрыс пайдалануға негізделген компоненттері.

8) Білім – адамға нақты кәсіби міндеттерді шешуге мүмкіндік беретін пәндік саланың құрылымдық мәліметтері

9) Құзыреті – кәсіби қызметте тікелей көрінетін және еңбек функцияларын орындау үшін білім мен дағдыларды қолдануға мүмкіндік беретін адамның қабілеті.

10) Біліктілік – еңбек қызметін жүзеге асыруға құқық беретін еңбек нарығы және одан әрі білім беру мен оқыту үшін игерілген білімнің, іскерліктің және құзыреттіліктің құндылығын тану.

11) Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА) – жұмыстарды тарифтеуге және жұмысшыларға тарифтік разрядтар беруге арналған анықтамалық

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Қатты пайдалы қазбаларды өндіру
5. Кәсіптік стандарттың коды: B07291017
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
   B Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу
   07 Металл кендерін өндіру
   07.2 Темірден қоспағанда, кендерді өндіру
   07.29 Өзге де металл кендерін өндіру
   07.29.1 Құрамында шикізат бар алюминийді өндіру және байыту
   B Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу
   07 Металл кендерін өндіру
   07.2 Темірден қоспағанда, кендерді өндіру
   07.29 Өзге де металл кендерін өндіру
   07.29.2 Мыс кенін өндіру және байыту
   B Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу
   07 Металл кендерін өндіру
   07.2 Темірден қоспағанда, кендерді өндіру
   07.29 Өзге де металл кендерін өндіру
   07.29.3 Қорғасын-мырыш кенін өндіру және байыту
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Қатты пайдалы қазбалар кен орындарын игеру
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
   1) Тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
   2) Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
   3) Өрттің алдын алу және сөндіру жөніндегі тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі

4) Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
5) Жерасты тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
6) Кен жұмысшы разрезі - 3 СБШ-нің деңгейі
7) Шөгінді кен орындарының тау-кен жұмысшысы - 3 СБШ-нің деңгейі
8) Экскаватор машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі
9) Өткізгіш - 3 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-2		
Қызмет атауының коды:	8113-2-002		
Кәсіптің атауы:	Тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: Қимадағы тау-кен жұмысшысы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбаны одан әрі өңдеу немесе пайдалану үшін оны тазарту қазбасы		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Вагонеткаларға қызмет көрсету 2. Ұңғымалар мен шурфтарды жарылысқа дайындау 3. Тау-кен жұмыстарын қазуға дайындық жұмыстары 4. Вагонеткаларда және басқа да көлік құралдарында өндірілген пайдалы қазбаларды әкету 5. Жабдыққа қызмет көрсету және баптау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Вагонеткаларға қызмет көрсету			

	Дағды 1: Вагонеткаларды жұмыс күйінде ұстау	Машықтар:
		1 разряд 1. Вагондарды, вагонеткаларды, автомобиль жолдарын және карьерлер мен тіліктердегі темір жолдарды, айдау қазбаларын, суағар арықтарын қоқыстардан, жыныстардан, лайлардан тазарту. 2. Вагонеткаларды, машиналар мен механизмдерді майлау. 3. Рельстен шыққан вагонеткалар мен вагондарды көтеру. 2 разряд 4. Тиелген және бос вагонеткаларды қолмен және механизмдермен илектеу және орау. 5. Жұмыс орнында орнатылған итергіштерді, көтергіштерді басқару. 6. Вагоншаларды ілінісу және ажырату, оларды жүкшығырлар мен Электровоз арқанына тіркеп, ағытып алу. 7. Вагонеткаларды торға орнату және бекіту.
		Білімдер:
		1 разряд 1. Майлау материалдарының сорттары мен қасиеттері, оларды қолдану тәсілдері. 2. Рельстен шыққан вагонеткаларды қою ережесі. 2 разряд 3. Итергіштердің, жүкшығырлардың, бункерлердің ысырмаларының және басқа да қызмет көрсетілетін механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережесі. 4. Ілінісу түрлері. 5. Вагонеткалар мен басқа да көлік құралдарының түрлері мен мақсаты, оларды кері айналдыру ережелері мен тәртібі. 6. Вагонеткаларды бекіту және оларды арқанға, электровозға тіркеу тәсілдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Ұңғымалар мен шурфтарды жарылысқа дайындау	Дағды 1: Ұңғымалар мен шпурлардың сағасына жарылғыш заттарды жеткізу	Машықтар:
		1 разряд 1. Карьерлерде жарылыс жұмыстарын жүргізу кезінде жарылғыш материалдарды, зарядталатын блоктарды, Ұңғымаларды, жарылыс қаупі бар аймақты, сондай-ақ басқа да объектілерді уақытша қорғау. 2. Шурфтарды үңгілеу кезінде қақпада жұмыс істеу. 3. Толықтығы бойынша іріктеу және бұрғылау құралын жұмыс орындарына жылжыту. 4. Түтіккен бұрғылау құралын жинау және оны шеберханаға жеткізу. 2 разряд 5. Жарылғыш заттарды жарылғыш заттардың бақылауымен жарылыс жұмыстары жүргізілетін орындарға жеткізу. 6. Сою материалдарын дайындау және жеткізу. 3 разряд 7. Жарылғыш заттарды жарылыс жұмыстары жүргізілетін жерге жеткізе отырып, ұңғымалар мен шпурларды тиеу. 8. Шпурлар мен подбуркаларды қолмен бұрғылау. 9. Шахталар мен шурфтардың оқпандарын толық қимада бұрғылау кезіндегі қосалқы-қосалқы жұмыстар.

		Білімдер:
		1 разряд 1. Жарылғыш материалдардың қасиеттері. 2 разряд 2. Жарылғыш материалдарды өңдеу, сақтау және тасымалдау ережелері. 3 разряд 3. Шұңқырлар мен ұңғымаларды зарядтауға байланысты негізгі ережелер
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тау-кен жұмыстарын қазуға дайындық жұмыстары	Дағды 1: Материалдарды, аспаптар мен ерітінділерді тасымалдау және әкелу	Машықтар:
		1 разряд 1. Көрсеткілерді аудару. 2. Қоршаулар мен ескерту белгілерін орнату, сигналдарды беру және қабылдау. 3. Шлангтарды орау. 4. Пайдаланылған майды жинау және оны регенерацияға тапсыру. 5. Саз, цемент, әк және басқа ерітінділерді дайындау. 2 разряд 6. Қазбаларды әктеуге және әктеуге арналған материалдар мен аспаптарды тасымалдау және әкелу. 7. Ерітінділерді дайындау. 8. Шұңқырларды дезинфекциялау. 9. Ұңғымаларды тазалау және жөндеу 10. Бағалы емес мүкәммалды қабылдау, сақтау және беру. 3 разряд 11. Бекіту және қалыптау элементтерін таңдау және дайындау.
		Білімдер:
		1 разряд 1. Бағыттамалық аудармалар мен сигналдарды ұстау тәртібі. 2. Қоршауларды орнату ережелері. 3. Пайдаланылған майды ағызу ережелері. 4. Әр түрлі ерітінділерді дайындауға арналған қоспалардың қатынасы 2-3 разряд 5. Қоршауларды орнату ережелері 6. Жол маршруттарының схемасы. 7. Транспортерде жұмыс істеу ережелері. 8. Дезинфекция мерзімі. 9. Әр түрлі ерітінділерді дайындауға арналған қоспалардың қатынасы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Вагонеткаларда және басқа да көлік құралдарында өндірілген пайдалы қазбаларды әкету		

	Дағды 1: Вагонеткалар мен басқа да көлік құралдарында тау-кен массасын түсіру және тиеу	Машықтар: 1 разряд 1. Пайдалы қазбалардың көрінетін жыныстармен ластануын тексеру және есепке алу. 2. Вагонеткалардың, вагондардың және басқа да көлік құралдарының толықтығын тексеру. 3. Өндірілген пайдалы қазбалар мен жыныстарды есепке алу. 4. Үлгілерді жинау, жеткізу және есепке алу. 5. Пайдалы қазбаларды өндіруді есепке алу бойынша ақау актілерін және құжаттарды ресімдеу. 6. Карьерлердегі автожолдарға көктайғақ кезінде құм себу, қайнату және су әкелу, шаңды тазалау, кәріз желілерін хлорлау және оқытуды қажет етпейтін басқа да ұқсас жұмыстар. 2 разряд 7. Материалдарды тиеу және түсіру. 8. Аударғыштағы вагонеткаларды түсіру. 9. Рельсті жолдарды жол қозғалтқыштарымен жылжыту, құрамдарды қалыптастыру және тарату және басқа да осыған ұқсас жұмыстар. 10. Пайдалы қазбадан жыныстар мен бөгде заттарды қолмен, конвейерлерде, тас іріктеу ленталарында, алаңдарда, вагондарда іріктеу. 11. Ірі бөлшектерді бөлшектеу, пайдалы қазбаларды сұрыптау. 12. Тау-кен массасынан пайдалы қазбаларды іріктеу, қоймалау, көлік құралдарына тиеу. 13. Пайдалы қазбаларды өлшеу және қабылдағышқа тапсыру. 14. Гидроэлеваторларға, Шелек элеваторларына, жер сорғыларына қызмет көрсету. 15. Целлюлозаның зумпф-қа элеваторлар мен жер сорғыштардың біркелкі түсуін бақылау. 16. Сорғы бітелуін немесе ауа тығындарын жою. 17. Целлюлозадан бөгде және үлкен заттарды қолмен немесе құрылғылардың көмегімен алып тастау. 18. Сорғыштың мойнын, сорғыш жеңдерін, зумпфтың үстіндегі торлы экранды тазарту. 3 разряд 19. Механикаландырылған эстакадаларда тау-кен массасын түсіру және тиеу, эстакада механизмдерін басқару, тиеу мен түсіруді реттеу.

		Білімдер:
		1 разряд 1. Қолданылатын механизмдердің, құрылғылар мен құралдардың жұмыс принципі, олармен жұмыс істеу ережелері. 2. Жеткізу бағыты, қолданылатын бұрғылау жиынтықтарын тасымалдау ережелері, олардың өлшемдері, бастарының пішіндері. 3. Тау-кен қазбаларының атауы мен орналасуы және олар бойынша қауіпсіз жүріп-тұру ережелері. 2 разряд 4. Гидроэлеваторлардың, Шелек элеваторларының, жер сорғыштардың жұмыс принципі. 5. Сорғы құрылғысы және целлюлоза сымдарының схемасы. 6. Пайдалы қазбалардың сорттары. 7. Пайдалы қазбалар мен бос жыныстар арасындағы айырмашылықтың сыртқы белгілері. 8. Пайдалы қазбаларды іріктеу кезіндегі шығындардың рұқсат етілген нормалары. 9. Пайдалы қазбаларға зақым келтірместен тау жыныстарын бөлшектеу және бөлу әдістері. 10. Инертті шаңның мақсаты, оны тұтыну нормалары және сақтау ережелері. 11. Қолданылатын ерітінділердің мақсаты және оларды дайындау әдістері. 12. Пайдалы қазбаларға арналған мемлекеттік стандарттың талаптары. 3 разряд 13. Механикаландырылған эстакадалардың құрылысы. 14. Үйіндіге эстакадаларда тау-кен массасын түсіруді реттеу ережесі. 15. Қолданылатын бекітпенің және ілеспе материалдардың түрлері мен өлшемдері. 16. Ағаш құрылымдардың бөлшектерінің конструкциялары. 17. Берілген пайдалы қазбаларды есепке алу тәртібі. 18. Қатты пайдалы қазбалар мен тау жыныстарының жіктелу белгілері. 19. Жүктерді қатарға салу тәсілдері. 20. Пайдалы қазбалар мен тау жыныстарының сыртқы айырмашылығы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Жабдыққа қызмет көрсету және баптау	Дағды 1: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету	Машықтар:
		2 разряд 1. Қызмет көрсетілетін жабдықтар мен механизмдердің жұмысындағы ұсақ ақауларды жою. 2. Шахталардың желдеткіш оқпандарын, ағаш құбырларды, траптарды, люктерді, баспалдақтарды, сөрелерді және тау-кен қазбаларының жүріс бөлімдерінің басқа да жайластыруларын қаптауға арналған бекітпе элементтерін дайындау және жөндеу. 3 разряд 3. Эстакадаларды, диспенсерлік қондырғыларды жабдықтау және жөндеу, Ашық тау-кен жұмыстарындағы ағаш ұстасы жұмыстары.
		Білімдер:
		2 разряд 1. Механизмдер мен жабдықтардың ақауларын жою әдістері. 3 разряд 2. Механизмдер мен жабдықтардың ақауларын жою әдістері. 3. Ағаш ұстасы құралдарымен қауіпсіз пайдалану ережелері.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Учаске шебері	
	4	Тау-кен технигі	
	2	Үйінділердегі түсіргіш	
	2	Цементтеуші	
10. Кәсіптің карточкасы «Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-002		
Кәсіптің атауы:	Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: Тазарту забойының тау-кен жұмысшысы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пайдалы қазбаларды тазарту жұмыстары, пештерді, просектерді, гезенкаларды, борттарды, Лаваларды, монтаждау камераларын (қабаттарын) жүргізуге байланысты жұмыстар.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шұңқырларды бұрғылау 2. Қоршаудағы әлсіз жерлерді анықтау 3. Тұқымды союдан алу 4. Тазарту кенжарының төбесін нығайту	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Шұңқырларды бұрғылау			

	Дағды 1: Шұңқырларды бұрғылау кезінде гидромониторды басқару	Машықтар: 5 разряд 1. Массаның дизельді перфораторларынан басқа, өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, кареткалармен шпурлар мен Ұңғымаларды бұрғылау пневматикалық қолдаумен (көмір және тақтатас шахталарында-өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, кареткалармен және барлық типтегі перфораторлармен), электр бұрғыларымен және пневматикалық бұрғылармен бірге 35 кг-ға дейін. 2. Кенжардан Тау массасын қыру. 3. Өндірілген кеңістікті төсеу. 4. Тау-кен қазу машиналарын басқаруға көмек көрсету. 5. Қуаты 147,2 килловат (бұдан әрі-квт) 200 ат күші (бұдан әрі – а. к.) дейінгі электр және пневматикалық жетегі және дизельді қозғалтқышы бар гидромониторларды, тиеу, тиеу - жеткізу машиналарын, төсеу машиналарын, скреперлік жүкшығырларды, өздігінен жүретін шатыр жинау сөрелерін және жұмыста қолданылатын басқа да машиналар мен механизмдерді басқару, оларға техникалық қызмет көрсету (көмір және тақтатас шахталарында қозғалтқыштың қуатына қарамастан). 6. Бекіткіш және конвейер секцияларын жылжыту кезінде Суды қабатқа, гидрожүйеге айдау жөніндегі қондырғыларды басқару. 7. Тазарту кенжарларына (лаваларға, блоктарға, кіреберістерге) іргелес жатқан кенжарлар мен қазбалар аймағында жабдықтарды монтаждау, бөлшектеу, тасымалдау, жылжыту, орнату. 8. Тазарту кенжарларында тау-кен қазбаларында материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру. 9. Қызмет көрсетілетін жабдықты жанар-жағармай материалдарымен майлау және толтыру. 10. Тауашаларды тесу. 11. Люктерді ілу, бөрене үйінділерін салу. 12. Кенжар жабдықтарын жөндеуде су және ауа өткізгіш магистральдарды ұлғайту. 6 разряд 13. Салмағы 35 кг-нан асатын перфораторлармен (пневматикалық қолдаумен бірге), дизельді қозғалтқышы бар өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен (кареткалармен) шпурларды, Ұңғымаларды бұрғылау.

		Білімдер:
		5 разряд 1. Пайдалы қазбаны тазарту қазбасында қолданылатын жабдықтардың, машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың құрылымы, техникалық сипаттамалары, оларды қабылдау, сынау және күту ережелері; іске қосу және реттеу аппаратурасының жұмыс істеу принципі. 2. Қызмет көрсетілетін машиналарды монтаждау және бөлшектеу тәртібі. 3. Ауа құбырлары мен су құбырларын тарату схемасы. 4. Суару жүйелері. 5. Тау жыныстарының қасиеттері тау-кен қазбаларын игерудің қолданылатын жүйелері. 6. Бағыттар бойынша тау-кен қазбаларын игеруді жүргізу қағидалары. 7. Шпурларды ұтымды орналастыру схемалары. 8. Пайдалы қазбалар мен жыныстарды қабылдау әдістері және эрозияның негізгі схемалары. 9. Бекіткіштердің түрлері және кенжарды бекіту әдістері. 10. Тау-кен негіздері. 11. Шатырды бекіту және басқару, бұрғылау-жару жұмыстарының паспорттарын толтыру тәртібі мен мазмұны. 12. Әртүрлі жағдайларда көлденең және көлбеу қазбаларды жүргізу әдістері. 13. Жарылыс жұмыстарын жүргізу кезіндегі қауіпсіздіктің негізгі ережелері. 14. Кескіш құралды қайрау және толтыру сапасына қойылатын талаптар. 15. Қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдердің жұмысындағы ақаулардың түрлері, оларды анықтау және жою тәсілдері. 16. Электрослесарь дело (3-разрядты электрослесарь білімінің көлемінде). 6 разряд 17. Әр түрлі типтегі өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларының құрылымдық ерекшеліктері. 18. Пайдалы қазбаларды тазарту бойынша жұмыстарды жүргізудің ұтымды тәсілдері. 19. Қызмет көрсетілетін машиналарды басқару жүйесі. 20. Тау жыныстарының пайда болу сипаты, оларды игеру шарттары мен мүмкіндіктері. 21. Электротехника, геология, қатты пайдалы қазбалар кен орнын барлау негіздері. 22. Пайдаланылған газды бейтараптандырғыштардың құрылысы мен пайдалану қағидалары; жарылыс жұмыстарын жүргізу қағидалары мен тәсілдері. 23. Қызмет көрсетілетін машиналардың майлау, қоректендіру, момент түрлендіргіштерін, трансмиссиясын, қозғалтқыштарын және басқа да тораптарын салқындату жүйелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Қоршаудағы әлсіз жерлерді анықтау	Дағды 1: Кенжардағы жұмыстардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		5 разряд 1. Кенжарды тексеру және оны қауіпсіз күйге келтіру, кенжардың топырағын жоспарлау. 2. Кенет тау-кен массасы мен газдар шығарындыларының алдын алу. 6 разряд 3. Тау массасының құлауының және қабаттардан газдардың жарылуының алдын алу.

		Білімдер:
		5 разряд 1. Бүйірлік жыныстардың қасиеттері және қабаттың құрылымы: кливаж, жарықшақтық, сығу, тау жыныстарының қабаттарының болуы, жалған шатыр, қатты қосындылар, кенеттен шығарындылар мен тау соққыларына бейімділік, пайдаланылған қабаттың газдың көптігі. 2. Шатырды басқарудың әртүрлі әдістерін қолдану шарттары. 6 разряд 3. Кенжарды бекітудің әртүрлі әдістері. 4. Өндірілген кеңістікті төсеу тәсілдері және бетбелгі материалдары туралы негізгі мәліметтер
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тұқымды союдан алу	Дағды 1: Тау жыныстарын джекаммермен жою	Машықтар:
		5 разряд 1. Тау-кен массасын әртүрлі тәсілдермен жинау, тиеу және жеткізу. 6 разряд 2. Лигнитті (қоңыр көмірді) жұмсақ және көлбеу қабаттарда джекаммерлермен қазу. 3. Қуаты 147,2 квт (200 а.к.) жоғары дизельді қозғалтқышы бар тиеу-жеткізу машиналарымен Тау массасын тиеу және жеткізу.
		Білімдер:
		5 разряд 1. Кенжардан тау-кен массасын жинау әдістері. 6 разряд 2. Дизельді қозғалтқышы бар қолданылатын тиеу-жеткізу машиналарының құрылғысы, техникалық сипаттамалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Тазарту кенжарының төбесін нығайту	Дағды 1: Кенжардың шатырын полимерлі ерітіндімен құю	Машықтар:
		5 разряд 1. Шатырды бекіту және басқару паспортына сәйкес уақытша және тұрақты бекітпе салу, шатырды отырғызу, от жағу және тасымалдау. 2. Қыңыр, аралық тіректерді орнату. 3. Палубаны төсеу. 4. Бекіткіш материалдар мен жабдықтарды кенжарға штректен жеткізу, оларды кенжарға салу, тазарту кенжарынан штрекке беру. 6 разряд 5. Тазарту кенжарының төбесін нығайту және онымен полимерлі материалдармен түйісу. 6. Металл тордан жасалған икемді еңдерді монтаждау, тірек арқалықты жылжыту және тар ұстағыш комбайндардың жұмысы кезінде роликтерді қайта реттеу. 7. Арнайы шұңқырлы бекіткіштердің тіректерін жылжыту. 8. Тазарту кенжарларына іргелес қазбаларда конвейерлерді ұлғайту және қысқарту.

		Білімдер:	
		5 разряд 1. Орман сорттары және металл тіректердің өлшемдері. 2. Құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелері. 6 разряд 3. Шатыр жыныстарын нығайту үшін қолданылатын полимерлі материалдардың түрлері мен қасиеттері, оларды өңдеу ережелері. 4. Металл торлардан икемді едендерді орнату технологиясы.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Учаске шебері	
	4	Тау-кен технигі	
	2	Үйінділердегі түсіргіш	
	2	Цементтеуші	
11. Кәсіптің карточкасы «Өрттің алдын алу және сөндіру жөніндегі тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-003		
Кәсіптің атауы:	Өрттің алдын алу және сөндіру жөніндегі тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Өрттің алдын алу және сөндіру жөніндегі тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Өрттің алдын алу және сөндіру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өрт ошағын тұндыру 2. Өртті сөндіру үшін желілерді құрастыру 3. Өртті сөндіру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою	
Еңбек функциясы 1: Өрт ошағын тұндыру			

	Дағды 1: Өрттің алдын алу	Машықтар:
		3 разряд 1. Өрт ошақтарын ұңғымалар арқылы аралау. 2. Тау жыныстарының беткі қабатын лай ерітіндісімен жабу үшін инъекцияны қолдану. 3. Тұқымдық үйіндінің өрт ошағы ауданында инъекторларды көму. 4. Ұңғымалары бар учаскені және өрт ошағын қоршау. 5. Жарықтар мен шұңқырларды бітеу толтыру және тұндыру. 6. Тұқымды қазу және төсеу. 7. Арықтар мен траншеяларды бекіту. 8. Карьердің беткейлерін, жиектерін және бүйірлерін тазалау және бұрау. 9. Араластырғыштарда саз, цемент, әк ерітінділері мен целлюлозаны дайындау. 10. Құрамын анықтау үшін целлюлоза сынамаларын алу. 4 разряд 11. Секіргіштерді Жылтырату. 12. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою. 13. Целлюлоза және су арықтарын, құдықтарды жүргізу. 14. Ұңғымаларды әр түрлі бекітпелермен бекіту. 15. Сазды, бетонды және ауа өткізбейтін жейделерді салу.
		Білімдер:
		3 разряд 1. Топырақ туралы негізгі мәліметтер, олардың жіктелуі. 2. Жыныс үйіндісінің жылу және газ күйі. 3. Арықтар мен траншеяларды үңгілеу және жөндеу қағидалары, оларды бекіту түрлері мен тәсілдері. 4. Бекіту материалдарының сапасына қойылатын талаптар. 5. Ағаш және металл мұнаралардың конструкциялары мен өлшемдері. 6. Инъекция өлшемдері. 7. Бұрғылау жабдықтары мен айналым жүйесін монтаждау және жөндеу схемалары. 8. Слесарлық және ағаш ұстасының негіздері. 9. Жарықтар мен шұңқырларды толтыру, "шатырларды"жою ережелері. 10. Тау жыныстарының табиғи көлбеу бұрыштары. 11. Ұңғымалары мен инъекторлары бар учаскелерді қоршау ережелері. 12. Араластыру камерасының құрылғысы. 13. Целлюлозаның құрамын салмақ әдісімен анықтау ережелері. 14. Ұңғымаларды қабылдау шұңқырларының түрлері. 4 разряд 15. Жанып жатқан қоңыр көмірді (қоңыр Көмірді) тиеу және тасымалдау ережелері. 16. Лигнитті (қоңыр көмір) және жынысты олардың қасиеттеріне қарай жоюдың тәсілдері мен тәсілдері. 17. Тау жыныстарының беріктігі бойынша жіктелуі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Өртті сөндіру үшін желілерді құрастыру		

	Дағды 1: Өртті сөндіру үшін желіні өрт ошағына жеткізу	Машықтар:
		3 разряд 1. Ескі целлюлоза және су айдау арықтарын, құдықтарды, сорғы және целлюлоза айдау станцияларын жұмыс күйінде ұстау. 2. Бұрғылау мұнараларының инъекторларын құрастыру, бөлшектеу, жөндеу және қайта құру. 3. Құбырларды құрастыру және бөлшектеу. 4 разряд 4. Гидромониторды құрастыру, бөлшектеу, жылжыту және орнату. 5. Ысырмаларды орнату. 6. Әр түрлі диаметрлі құбырларды төсеу және қосу.
		Білімдер:
		3 разряд 1. Қолданылатын құралмен жұмыс істеу ережелері. 2. Лайланған целлюлоза магистральдарын, топтық ұңғымаларды қалпына келтіру әдістері. 3. Тұндырылатын объектілерге тұндыруды беру тәртібі. 4. Целлюлоза сынамаларын алу әдістері. 4 разряд 5. Гидромониторлардың құрылғысы, орнату, құрастыру және бөлшектеу ережелері. 6. Әр түрлі типтегі ысырмалар, ажыратылатын құлыптар, секіргіштер құрылғысы. 7. Бекіту материалдарының түрлері мен сорттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Өртті сөндіру	Дағды 1: Өртті қысқа мерзімде жою	Машықтар:
		4 разряд 1. Өрт сөндіру кезінде гидромонитор мен целлюлоза ағынын басқару. 2. Қажетті целлюлоза консистенциясын анықтау және сақтау. 3. Целлюлоза сынамаларын алу
		Білімдер:
		4 разряд 1. Өрт кезінде гидромониторды басқару Ережелері. 2. Целлюлоза целлюлозасының консистенциясы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою	Дағды 1: Жабдықтың жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою
		Білімдер:
		1. Слесарлық істің негіздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Учаске шебері
	4	Тау-кен технигі
	2	Үйінділердегі түсіргіш
	2	Цементтеуші

12. Кәсіптің карточкасы «Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-2		
Қызмет атауының коды:	8113-2-005		
Кәсіптің атауы:	Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Тау-кен қазбаларын жөндеу жөніндегі тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазбаларды жұмыс жағдайында ұстау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Рельсті жолдарды төсеу және жөндеу жұмыстары 2. Тау-кен қазбаларын бекітуді қамтамасыз ететін екінші реттік жабдықтың ақауларын жою жөніндегі жұмыстар	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою	
Еңбек функциясы 1: Рельсті жолдарды төсеу және жөндеу жұмыстары			

	Дағды 1: Рельсті жолдарды жұмыс күйінде ұстау	Машықтар: 2 разряд 1. Тау-кен қазбаларында уақытша рельсті жолды төсеу. 2. Рельс жолының секцияларын алу немесе көтеру. 3. Тау-кен қазбаларын қолмен немесе механикаландырылған құралдың көмегімен игеру. 4. Жеке шпалдар мен рельстерді ауыстыру. 5. Шпалдарды балластпен себу және ұру. 6. Су төгетін ойықтарды орнату және қалпына келтіру. 7. Бағыттамалық бұрмалардың, соқыр қиылыстар мен плиталардың, айналмалы шеңберлердің, крестовиналардың жекелеген бөлшектерін ауыстыра отырып, бөлшектеу, тазалау, жөндеу. 8. Жол төсеу орындарын балластпен толтыру. 9. Рельстерді дайындау: пресспен иілу, ұштарын кесу, тесіктерді бұрғылау. 10. Шпалдарды, рельстерді, барларды, балдақтарды, жолақтарды, қажетті материалдар мен құралдарды тасымалдау. 11. Қызмет көрсетілетін учаскедегі жолдың жай-күйін тексеру және айналып өту. 12. Болтты буындарды көтеру, балдақтарды ұру, жолды шаблонмен тексеру. 13. Жолдың жөнделетін учаскесінде, қозғалыс үшін қауіпті жерлерде қоршаулар мен ескерту белгілерін орнату. 3 разряд 14. Шаблондар мен ватерпастарды қолдана отырып, белгіленген бейін бойынша тау-кен қазбаларында тұрақты рельсті жолды төсеу. 15. Көлік құралдары мен қазбалардың өлшемдеріне сәйкес тау-кен қазбасындағы жол төсемінің бағыты. 16. Балласттың орналасуы. 17. Шпалдарды, штангаларды төсеу. 18. Рельстерді тігу. 19. Рельс жолдарының бөліктерін штангалар мен болт қосылыстары арқылы қосу. 20. Өткізгіш секіргіштерді орнату. 21. Бағыттамалық бұрмаларды, соқыр қиылыстар мен плиталарды, айналмалы шеңберлерді, крестті құрастыру және төсеу, оларды рельс жолдарымен жалғау. 22. Жолды төсеудің дұрыстығын тексеру. 23. Бекіту элементтерін дайындау және аралық Жақтауларды орнату, бекітпенің барлық түрлерінің жеке жақтаулары мен элементтерін ауыстыру.

		Білімдер:
		2 разряд 1. Уақытша рельсті жолдарды орнатуға және жөндеуге, бағыттамалық бұрмаларды, соқыр қиылыстарды, плиталарды, кіреберістерді және айналмалы шеңберлерді төсеуге қойылатын техникалық талаптар. 2. Рельс жолының өлшеуішін тексеруге арналған шаблондар мен басқа құралдарды пайдалану құрылғысы мен ережелері. 3. Жолды балластирлеу үшін қолданылатын материалдардың түрлері мен қасиеттері. 4. Рельстердің, бағыттамалардың, соқыр қиылыстардың, шпалдардың және басқалардың түрлері. 3 разряд 5. Рельс жолын төсеуге, орнатуға және жөндеуге, бағыттамалық бұрмаларды, айналмалы шеңберлерді, крестерді, соқыр қиылыстарды, плиталарды төсеуге және тау-кен қазбаларын бекітуге қойылатын техникалық талаптар. 6. Дөңгелектерде және көлбеу қазбаларда рельсті жолды төсеу ережелері. 7. Жол учаскелері қисықтарының рұқсат етілген еңістері мен радиустары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Тау-кен қазбаларын бекітуді қамтамасыз ететін екінші реттік жабдықтың ақауларын жою жөніндегі жұмыстар		

	Дағды 1: Тау-кен қазбасын жұмыс күйінде ұстау	Машықтар: 2 разряд 1. Жолды және суағар ойығын бөгде заттардан тазарту. 2. Қазбалардың бүйірлері мен шатырларын қатайту. 3. Тұқымды жинау. 4. Бекініс үшін бос орындар. 5. Вагонеткаларды тұқыммен орау және борозды айналдыру. 6. Секіргіштерге арналған ағаш кесуді дайындау. 7. Секіргіштердің барлық түрлерін салу және жөндеу. 8. Қазбаларды кеңейтпей өлшеу станцияларын, кроссингтерді орнату және жөндеу. 9. Еңкейту бұрышы бар тау-кен қазбаларының жүріс бөлімдерінде желдеткіш есіктерді, ағаш қалқандарды, палубаларды, тақтатас тосқауылдарды, траптарды, сөрелерді, люктерді, баспалдақтар мен қоршауларды дайындау, орнату және жөндеу 45 градусқа дейін. 3 разряд 10. Тау-кен қазбаларын бекіту және өтеу. 11. Престердегі металл бекіту элементтерін қалпына келтіру. 12. Көмір және жыныс бункерлерін тазалау. 4 разряд 13. Көлденең және көлбеу тау-кен қазбаларын жоба бойынша жарықта 20 м2 дейінгі қимамен ескі бекітпені толық алып тастай отырып, тау жыныстарын шығара отырып немесе қазба қимасын джекаммер көмегімен, жарылғыш тәсілмен немесе қолмен кеңейте отырып, және барлық түрдегі және типтегі жаңа бекітпені орната отырып қайта бекіту. 14. Шұңқырларды бұрғылау. 15. Жақтаулардың үстіне от жағу. 16. Бөшкелер мен шурфтарды мұздан тазарту. 17. Зумпфтар мен су жинағыштарды тазалау. 18. Жер асты машинасының қазбаларының топырағын дамыту. 19. Қолданылатын машиналарға қызмет көрсету және олардың жұмысындағы ұсақ ақауларды жою. 20. Қазба үйінділерінің орындарын бөлшектеу және бекіту. 21. Тау-кен қазбаларының жыныстарын полимерлі материалдармен нығайту. 5 разряд 22. Көлденең және көлбеу тау кен қазбаларын жоба бойынша жарықта қимамен қайта бекіту 20 м2-ден жоғары, бекітпелердің барлық түрлерін тұрғызатын түйіспелер, камералар. 23. Тік оқпандарда, басқа да тік қазбаларда және оқпандардың кеніш аулаларымен түйіскен жерінде ескісін алып тастау және жаңа бекіткіш тұрғызу. 24. Бөшкелерде балғамен және бетон мен жынысты қолмен бөлшектеу. 25. Бекіткішті, арматураны, ауа және су төгетін ставкаларды жөндеу, кабельдерді ілу және тік тау-кен қазбаларындағы басқа да жұмыстар кезінде сақтандырғыш сөрелерді монтаждау және бөлшектеу. 26. Бетон бекіткішін жөндеу. 27. Үйінді бойынша тау-кен қазбаларын қайта бекіту. 28. Лигнитті (қоңыр көмір) және тау жыныстарын, тау-кен қазбаларының бүйірлері мен шатырларын игеру, бекіткіштерді орнату кезінде қолданылатын машиналарды басқару.

		Білімдер:
		2 разряд 1. Шахта бекіткішінің негізгі түрлері; бекініс үшін бос орындарды еркелету және қатайту элементтерін орнату ережелері мен тәртібі. 2. Кабельдік және байланыс желісімен жұмыс істеу ережелері. 3. Су төгетін ойықтардың түрлері, жүргізу және бекіту тәсілдері. 4. Конструкциялардың түрлері және желдету секіргіштерінің, есіктердің, тақтатас тосқауылдарының, кроссингтердің мақсаты. 5. Тау-кен қазбаларының жүріс бөлімшелерін жабдықтау ережесі. 3 разряд 6. Ағаш бекіткіш элементтерінің әртүрлі құлыптау қосылыстарының мақсаттары. 7. Тау қысымы және оның көріну сипаты туралы негізгі ұғымдар. 8. Жеке рамалар мен бекіту элементтерін ауыстырудың ережелері мен ұтымды әдістері. 9. Жөнделетін тау-кен қазбасын бекіту паспортын ұстау және толтыру тәртібі. 4 разряд 10. Тау-кен қазбаларында жөндеу жұмыстарын жүргізуге арналған техникалық шарттар; тау-кен қазбасының бағытын тексеру үшін маркшейдерлік белгілерді пайдаланудың мақсаты мен тәртібі. 11. Қолданылатын бекітпенің типтік өлшемдері, түрлері және оны жөндеу тәсілдері. 12. Қолданылатын механизмдердің, құралдардың, құрылғылардың құрылысы және олармен жұмыс істеу ережелері. 13. Еңіс бұрышы 45 градустан асатын тау-кен қазбаларындағы сөрелерді, мұзды, баспалдақтарды орнату және жөндеу. 14. Үйінділерді бөлшектеу әдістері мен ережелері. 15. Жыныстарды бекіту үшін қолданылатын полимерлі материалдардың түрлері мен қасиеттері, оларды өңдеу ережелері. 5 разряд 16. Тік тау-кен қазбаларын бекіту және нығайту түрлері. 17. Бекіткішті қалпына келтіру әдістері. 18. Тау-кен қазбаларында бетон жұмыстарын жүргізу тәртібі. 19. Үйінділерді бөлшектеу әдістері мен ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою	Дағды 1: Қызмет көрсетілетін жабдықты жөндеу	Машықтар:
		1. Жол сигналдарын жөндеу. 2. Біліктілігі анағұрлым жоғары тау-кен қазбаларын жөндеу бойынша тау-кен жұмысшысының басшылығымен жұмыстарды орындау. 3. Жұмыс процесінде қолданылатын механизмдер мен құрылғыларға қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу
		Білімдер:
		1. Шахта көлігіндегі сигнал беру жүйелері және жол сигналдары мен белгілерін орнату ережелері. 2. Қолданылатын машиналар мен механизмдердің құрылымы, техникалық сипаттамалары және пайдалану ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Учаске шебері	
	4	Тау-кен технигі	
	2	Үйінділердегі түсіргіш	
	2	Цементтеуші	
13. Кәсіптің карточкасы «Жерасты тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-1		
Қызмет атауының коды:	8113-1-004		
Кәсіптің атауы:	Жерасты тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Жерасты тау-кен монтажшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: Жер асты тау-кен жұмысшысы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8113-1-002 - Тазарту кенжарының тау-кен жұмысшысы 8113-1-003 - Өртті сөндіру және алдын алу жөніндегі тау-кен жұмысшысы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тау-кен-шахта жабдықтарын монтаждау, бөлшектеу, ағымдағы жөндеу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Жолдың түзу және қисық сызықты учаскелерінде жолдың рельс жатын құрылымын монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды орындау 3. Шағын тау-кен жұмыстарын орындау (қорытынды кезең)	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орнын дайындау	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырдың қабыршақтануын тексеру, жұмыстағы ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау	

		Білімдер:
		1. Маршрут наряды. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Жолдың түзу және қисық сызықты учаскелерінде жолдың рельс жатын құрылымын монтаждау және бөлшектеу жөніндегі жұмыстарды орындау	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Жолдың түзу және қисық сызықты учаскелерінде жолдың рельсті шпалдық құрылымын монтаждау және бөлшектеу. 2. Тау-кен қазбаларындағы тұрақты және уақытша рельсті жолды шаблондар мен ватерпастарды қолдана отырып, белгіленген бейінге төсеу. 3. Шпалдарды, штангаларды төсеу, рельстерді тігу, рельс жолының бөлімдерін штангалар мен болт қосылыстарының көмегімен қосу. 4. Бағыттамалық бұрмаларды бөлшектеу, монтаждау, бөлшектеу, оларды шпалдарға бекіту және тексеру. 5. Оқпаннан, шурфтан немесе ұңғымадан бекіткіш, жарылғыш, құрылыс, жағармай материалдарын, қосалқы бөлшектер мен жабдықтарды қабылдау, оларды қолмен немесе такелаждық механизмдер мен құрылғылардың көмегімен вагонеткаларға, алаңдарға, қауыздарға, торға тиеу және түсіру. 6. Тау-кен қазбалары бойынша материалдарды межелі жерге, учаскеден учаскеге, оқпанға (шурфқа) жеткізу, шахтадан беру. 7. Су төгетін, дренаждық арықтар мен құдықтарды жыныстар мен шламдардан қолмен жүргізу, бекіту, қалпына келтіру және тазарту, шламды жинау, тиелген вагонеткаларды орау. 8. Дренаж жұмыстарын жүргізу кезінде жабдыққа қызмет көрсету. 9. Тау-кен қазбаларының жай-күйін тексеру, перфоратормен, джекаммермен немесе қолмен бүйірлері мен шатырларын орау, перфораторлар мен джекаммерлерді ұсақ жөндеу. 10. Пневмоқұралды қолдана отырып, вагонеткаларды жабысқан және сығылған массадан тазарту. 11. Маневрлік жұмыстарды жүргізуде электровоз машинисіне көмек көрсету. 12. Жерасты құрылғылары бойынша жұмыстарды орындау. 13. Қазбалардың бүйірлері мен шатырларын қатайту, қатпарларды ауыстыру, бекіткіштің артындағы бос орындарды бітеу. 14. Топырақты көтеру және қазбаның бүйірлерін тазарту. 15. Секіргіштерге арналған ағаш кесуді дайындау. 16. Секіргіштердің барлық түрлерін салу және оларды жөндеу. 17. Желдеткіш есіктерді, терезелерді, өлшеу станцияларын орнату және жөндеу, ағаш қалқандар, құбырлар, тосқауылдар, тіректер. 18. Есік жақтауларын орнату, Есіктерді ілу, сөрелерді орнату. 19. Еңіс бұрышы 45 градусқа дейінгі тау-кен қазбаларында траптарды, люктерді, баспалдақтарды, сөрелерді, қоршауларды, қоршауларды, бункерлерді дайындау, орнату, бөлшектеу және жөндеу. 20. Шахталардың желдету оқпандарын қаптау. 21. Штангаларды дайындау, бетон қоспасын дайындау, жұмыс орнына жеткізу.

		22. Арматураны тоқу, болттарды, ілгектерді орнату және цементтеу. 23. Бекіту және қалыптау элементтерін таңдау және дайындау. 24. Тұқымды вагонеткалармен қазылған кеңістіктің құрғақ төселген жеріне жеткізу. 25. Тау жыныстарын рудоскаттардан, көтеріліп жатқан шұңқырлардан шығару және оны скринингтер арқылы бункерге немесе рудаға түсіру, габаритті бөлшектеу, кен түсіруді ұлғайту. 26. Шпурлар мен подбуркаларды қолмен бұрғылау. 27. Тығындарды бұрғыланған шпурларға дайындау және бітеу. 28. Бұрғылар мен тәждерді таңдау. 29. Жарылғыш заттарды жарылыс жұмыстары жүргізілетін жерге жеткізе отырып, жарылғыш заттардың басшылығымен Ұңғымаларды, шпурларды, Мина камераларын тиеуге қатысу. 30. Зумпфтарды, аулау камераларын (тордың астында, скиптер), су жинағыштарды вагоншаларға тиеу және одан түсіру арқылы төгілген тау массасынан тұнбадан тазарту. 31. Тұқымның үлкен бөліктерін бөлу. 32. Қырғыш және таспалы конвейерлердің конвейерлік ставкаларын тазалау. 33. Конвейерлердегі торлар мен шынжырларды ауыстыруға, барабандарды ауыстыруға қатысу. 34. Таспалы конвейерлерді жөндеуге қатысу. 35. Су тосқауылдарына қызмет көрсету (тасымалдау, жеткізу, сыйымдылықты орнату, су құю). 36. Шахтадағы металл сынықтарын жинау, тиеу және түсіру. 37. Өрттің алдын алу және сөндіру бойынша жұмыстарды орындау: құбырлардың ставкаларын жинау, бөлшектеу, тасымалдау, төсеу. секіргіштерге арналған ағаш кесуді дайындау, Бұрғылау шұңқырларды, қазбаларды, арықтар мен құдықтарды жанып жатқан массив аймағында әртүрлі бекітпелер мен жыныстармен бекіту. 38. Тау-кен қазбалары бойынша жабдықтар мен материалдарды жеткізу бойынша жұмыстарды орындау. 39. Пайдалы қазбаны қазу және тазарту кезінде көмекші жұмыстарды орындау.

		Білімдер:
		1. Ауыр бөлшектер мен жабдықтарды тиеу кезінде қолданылатын көлік құралдарының, құрылғылардың құрылысы. орман материалдарының сорттары, тұқымдары және өлшемдері. 2. Дренажды, су төгетін арықтар мен құдықтарды әртүрлі жағдайларда жүргізу және бекіту әдістері мен ережелері. 3. Такелаждау жұмыстарының әдістері мен ережелері. 4. Әр түрлі типтегі секіргіштердің мақсаты мен құрылысы. 5. Жанып жатқан материалды сөндіру әдістері мен әдістері. 6. Жұмыстарды жүргізу ережесін жану кезінде материалдар тау-кен қазбаларында. 7. Учаскелік және шахталық су ағызу схемасы. 8. Шпурларды, Ұңғымаларды, Мина камераларын тиеу ережелері. 9. Су жинағыштардың, зумпфтардың құрылысы мен орналасуы. клеттер мен скиптердің жұмыс кестесі. 10. Полктердің, траптардың, баспалдақтардың, люктердің және тау-кен қазбаларының басқа да жайластыруларының құрылысы мен мақсаты, шахтада ағаш ұстасы жұмыстарын орындау тәсілдері. 11. Әр түрлі ағаштардың механикалық қасиеттері мен сорттары. 12. Қолданылатын бекітпенің түрлері мен түрлері. 13. Жұмыс үшін қажетті көлемде слесарлық және монтаждау жұмыстарын орындау ережесі. 14. Газ кесетін аппаратураның құрылысы туралы негізгі мәліметтер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Шағын тау-кен жұмыстарын орындау (қорытынды кезең)	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Барлық қызмет көрсетілетін жабдықты ретке келтіру. 2. Жұмыс орнындағы қазбалардың шатыры мен борттарының жай-күйін тексеру. 3. Бекіту арматурасының, құбырлардың, қысымды жеңдер мен болт қосылыстарының қосылуының жарамдылығын қолдау.
		Білімдер:
		1. Учаскелік және шахталық су ағызу схемасы; Әртүрлі типтегі тау-кен қазбаларының сипаттамасы. 2. Тау-кен қазбаларының жүріс бөлімдерінің құрылысын салу және жөндеу ерекшеліктері. 3. Тау жыныстарының физикалық қасиеттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Тау-кен жұмысшысы
	3	Бекіткіш
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері
14. Кәсіптің карточкасы «Кен жұмысшы разрезі»:		
Топтың коды:	8113-2	
Қызмет атауының коды:	8113-2-006	
Кәсіптің атауы:	Кен жұмысшы разрезі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Кен жұмысшы разрезі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалар кен орындарын ашық қазу	Біліктілік: Қимадағы тау-кен жұмысшысы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бөлімдерде арнайы техниканы кедергісіз ілгерілету үшін жолды тазалау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Арнайы техниканы ілгерілету жолында жол салу 2. Целлюлозаны үздіксіз беру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Тазарту жұмыстары	
Еңбек функциясы 1: Арнайы техниканы ілгерілету жолында жол салу	Дағды 1: Жол құрылысы	Машықтар:	
		2 разряд 1. Экскаваторларды, үйінді көпірлерді және кесінділерде үйінді жасаушыларды жылжыту үшін жолдарды дайындау. 2. Теміржол жолдары мен автожолдардың габариттерін тазалау. 3. Алаңдарды тазарту және экскаватордың астына еден төсеу. 4. Кабель барабанына орау және оны тасымалдау. 3 разряд 5. Конвейерлік желілерге арналған жаңа жолдың орналасуы.	
		Білімдер:	
		2 разряд 1. Кенжарда техниканы жылжыту үшін жолдарды дайындау тәртібі. 2. Экскаваторлардың, үйінді көпірлердің және үйінділердің түрлері. 3. Теміржол жолдарының өлшемдері. 4. Экскаваторлардың, үйінді көпірлердің және үйінді жасаушылардың жанында жұмыс істеу ережелері. 5. Электр кабелімен жұмыс істеу ережелері. 3 разряд 6. Кенжарда техниканы жылжыту үшін жол салу технологиясы	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Конвейер желісінің кедергісіз өтуін қамтамасыз ету	Машықтар:
		3 разряд 1. Конвейерлерге арналған конвейерлер мен негіздерді тазалау, бөлшектеу, жылжыту, тасымалдау, орнату және ұзарту. 2. Конвейер желісінің жұмысын, қайта тиеу эструстарының, конвейерде орнатылған жылжымалы құрылғылар мен шағылыстырғыштардың жарамды жай-күйін, материалдарды қабылдау агрегаттарына дұрыс түсіруді қадағалау. 3. Конвейерлер мен қайта тиеу құрылғыларының астындағы таспаларды, роликті тіректерді, алаңдарды тазалау. 4. Кептелістерді жою. 5. Орнатқаннан немесе құрастырғаннан кейін конвейерлерді сынап көру.
		Білімдер:
		3 разряд 1. Қызмет көрсетілетін конвейерлердің, қайта тиеу құрылғыларының, рефлекторлардың құрылғысы және техникалық сипаттамалары. 2. Конвейерлердің орналасу схемасы және оларға күтім жасау ережелері. 3. Тасымалдаушы таспаға рұқсат етілген жүктемелер. 4. Конвейерлерді жылжыту, орнату, ұлғайту кезінде қолданылатын көтергіш және басқа да құрылғыларды пайдалану тәсілдері мен қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Целлюлозаны үздіксіз беру	Дағды 1: Целлюлоза ағынының таралуы және су төгетін ұңғымалардың деңгейін реттеу	Машықтар:
		2 разряд 1. Целлюлоза ағынының таралуы және су төгетін ұңғымалар мен сорғыштардың деңгейін реттеу. 2. Сорғының мойнын, арықтарды, қабылдау құдығын тазалау. 3. Целлюлозаның қозғалыс бағытын өзгерту. 4. Бөгеттер мен целлюлоза сымын бақылау. 5. Әзірленетін аймақтың бетін қоршау. 6. Целлюлоза және су құбырларын салу. 7. Гидромеханизмдерді құрастыру, бөлшектеу және жылжыту, дренаждық арықтар мен қабылдау құдықтарын жүргізу және бекіту, материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру және жеткізу, экскаваторлар тораптарын, үйінді Көпірлер мен үйінді түзгіштерді майлау
		Білімдер:
		2 разряд 1. Беткейлерді тазалау және кенжарды орау, целлюлоза су арықтарын тазалау кезіндегі жұмыс тәсілдері. 2. Су төгінділерінің, целлюлоза құбырларының және су құбырларының құрылысы. 3. Дренаждық арықтар мен қабылдау құдықтарының мақсаты, оларды жүргізу және бекіту тәсілдері. 4. Слесарлық істің негіздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Тазарту жұмыстары		

	Дағды 1: Шахтаны бөгде заттардан тазарту	Машықтар:	
		2 разряд 1. Жоталардың жоғарғы қасының беткейлерін тазалау. 2. Экскавациядан немесе жарылғыш жұмыстан кейін кенжар сызығының бұралуы. 3. Отын, су, майлау, жанармай және сүрту материалдарын жеткізу. 4. Кенжардан діңгектер мен тастарды іріктеу. 5. Жолдың өлшемдерін, шөміштердің, ленталардың, роликтердің сыйымдылықтарын тазалау, конвейер таспасынан бөгде заттарды алып тастау. 6. Тау-кен массасының төгілуін тазарту, кептелістерді жою.	
		Білімдер:	
		2 разряд 1. Игеріліп жатқан тау жыныстарының қасиеттері. 2. Пайдалы қазбалар мен тау жыныстарының табиғи көлбеу бұрышы.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Учаске шебері	
	4	Тау-кен технигі	
	2	Үйінділердегі түсіргіш	
	2	Цементтеуші	
15. Кәсіптің карточкасы «Шөгінді кен орындарының тау-кен жұмысшысы»:			
Топтың коды:	8113-2		
Қызмет атауының коды:	8113-2-007		
Кәсіптің атауы:	Шөгінді кен орындарының тау-кен жұмысшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Шөгінді кен орындарының тау-кен жұмысшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалар кен орындарын ашық қазу	Біліктілік: Қимадағы тау-кен жұмысшысы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Драғаның үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Драга жұмысына арналған полигонды дайындау 2. Полигонды маусымдық мұздан бу және гидроиглермен еріту 3. Байытылған құмдарды өңдеу орнына тасымалдау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Драга жұмысына арналған полигонды дайындау	Дағды 1: Драганың үздіксіз жұмыс істеуі үшін полигонды бөгде заттардан тазарту	Машықтар:
		2 разряд 1. Шұңқырларды қолмен қазу. 2. Жүкшығырдың арқандарын Драгер көрсеткен орындарға бекіту үшін зәкірлерді ("өлгендерді") дайындау және орнату. 3. Жағалау кабелін тасымалдау, арқан тарту. 4. Қайықпен тасымалдау және әртүрлі жүктерді көтеру. 5. Бөлімдегі су деңгейін арттыру үшін уақытша секіргіштерді орнату. 6. Полигонды қарапайым құралдардың көмегімен бұталардан, діңгектерден, ұсақ ормандардан, мүк шөптерінен тазарту. 7. Қайықты ақаусыз күйде ұстау. 8. Драгаға сигналдарды қабылдау және беру. 3 разряд 9. Зәкірлерді орнатуға дайындық жұмыстары ("өлі адамдар"). 10. Трактормен арқандарды тарту кезіндегі жұмыстарға басшылық жасау. 11. Электр желілері мен телефон желісіне арналған тіректерді орнату. 12. Әртүрлі жүктерді (қосалқы бөлшектерді, отынды, материалдарды) көтергіш механизмдермен тиеу, түсіру. 13. Жүктерді драгаға қалқымалы құралдардың (қайық, қайық, моторлы қайық) көмегімен жеткізу. 14. Сұйық отын сорғысын цистернадан драгаға айдау, қатты отынды тельфермен монорельс арқылы жеткізу. 15. Полигонды бульдозермен, трактормен діңгектерден, бұталардан, өсімдік қабатынан тазарту бойынша жұмыстарға басшылық жасау. 16. Полигонды шынжырлы арамен тазалау
		Білімдер:
		2 разряд 1. Көтергіш механизмдердің, Қайықтың құрылысы мен пайдалану ережелері. 2. Қолданылатын құралдың мақсаты. 3. Жүктерді ілу және көтеру ережелері. 4. Итарқаларды сынау және пайдалану мерзімдері. 5. Жол және дренаж жұмыстарын жүргізу туралы жалпы мәліметтер. 3 разряд 6. Қызмет көрсетілетін жабдықтардың, механизмдердің, қондырғылардың, қолданылатын айлабұйымдар мен аспаптардың құрылғысы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Полигонды маусымдық мұздан бу және гидроиглермен еріту		

	Дағды 1: Қыс мезгілінде драганың үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар:
		2 разряд 1. Қыс мезгілінде мұз бен шуганы ұсақтау және алып тастау. 2. Понтонның бір бөлігін мұздату. 3. Понтон драганың айналасындағы мұзда арықтар өткізу. 4. Понтонның сыртқы бөлігін жөндеу үшін мұзда құдықтар жүргізу. 5. Дражка кесіндісінің қату тереңдігін тексеру. 3 разряд 6. Понтонның бір бөлігін мұздатуға және мұздатуға арналған материалдар мен құралдарды дайындау және жеткізу. 7. Ыстық сумен жуу, агрегаттарды, тораптарды және драга алаңдарын мұз бен тау жыныстарынан булау және тазалау. 8. Көбік генераторының көмегімен драж полигонын көбікпен жабу. 9. Көбік генераторын орнату және сынау. 10. Қарапайым бөлшектерді, бұйымдарды, тораптарды және басқа материалдарды әр түрлі итарқамен байлау және байлау. 4 разряд 11. Драж полигонын дайындау кезінде мұз кесетін машинамен немесе бу кескішпен мұз кесу
		Білімдер:
		2 разряд 1. Мұздату әдістері. 2. Арықтар мен ұңғымаларды мұзда үңгілеу тәсілдері. 3. Мұздату орындарындағы үзілістердің алдын алу және жою тәсілдері. 4. Бұрғылау ұңғымаларын белгілеу схемасы. 5. Такелаж жұмыстарын жүргізу ережелері. 3 разряд 6. Қалқымалы құралдарды, механизмдерді, қондырғыларды, жүк көтергіш жабдықты және басқа да техниканы, өлшеу және бу тарату аппаратурасын басқару қағидалары. 7. Полигондарды мұздатудан қорғау тәсілдері. 8. Полигондарды көбікпен жабу, агрегаттарды, тораптарды және драга алаңдарын күйдіру және тазалау ережесі. 4 разряд 9. Қызмет көрсетілетін жабдықтардың, жүк көтергіш механизмдердің, аппаратураның, аспаптардың, механизмдердің, қалқымалы құралдардың және қолданылатын құрылғылардың, аспаптардың құрылысы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	Дағды 2: Бу және гидроиглом ұңғымаларын бұрғылау	Машықтар: 2 разряд 1. Бұрғылау ұңғымаларын белгіленген схема бойынша белгілеу. 2. Бу және су инелерін, шлангтарды жеткізу. 3. Инелерді белгіленген ұңғымаларға ішінара бітеу арқылы орнату. 3 разряд 4. Мұздатылған топырақты бу инесімен (нүктелермен) еріту. 5. Ұңғымаларды қолмен батырылған бу инесімен бұрғылау. 6. Каретканы алып жүру және шлангтарды бу құбырына қосу. 7. Кіретін буды іске қосу және реттеу. 8. Ұңғымаларды шламнан белгіленген тереңдікке дейін тазарту. 9. Қастарды дайындау, құбырлар мен батареяларды төсеу, оларды тұқыммен толтыру. 10. Бу инелеріне қызмет көрсету (нүктелер). 11. Будың ағып кетуін жою. 12. Бу инесінің (нүктелердің) жұмысын бақылау. 13. Бу тарату аппаратурасының жұмысындағы ақауларды жою. 14. Бу инесін қолмен алу және оны үрлеу. 4 разряд 15. Полигонды маусымдық мұздан бу инелерімен еріту. 16. Бу магистраліне орнату, қосу және бу инелерін ұңғымаларға немесе мұздатылған топыраққа (тесіктерді сынықпен алдын ала тесіп) бұрғылау станогымен немесе вибратормен әр түрлі тереңдікке батыру. 17. Тау жыныстарының үстіңгі қабаттарын еріту үшін бу инелерін көтеру; оларды ерігеннен кейін алу және тасымалдау. 18. Гидравликалық инелермен мәңгі мұздатылған тау жыныстары бар драж полигондарын еріту. 19. Су инелерінің жұмысын тексеру. 20. Бу және су инелерінің жұмысындағы ақауларды жою. 21. Ақаулы бу және су инелерін ауыстыру. 22. Бақылау түтіктерінің көрсеткіші бойынша судың түсуін анықтау, ысырмалар мен манометрдің көмегімен түтіктердегі судың қысымын реттеу. 23. Су беру магистралінің жарамдылығын бақылау. 24. Механикалық немесе электрлік құрылғылары бар арнайы инелермен топырақты еріту процесін бақылау. 25. Бақылау гидроиглдерін қолмен немесе арнайы жабдықталған қайықтан жерге батыру. 26. Кіре берістегі бітелген тесіктерді үрлеу және тазарту және мұздатылған инелерді су ағынымен немесе электр көзі мен су құбырынан жұмыс істейтін зондтармен еріту. 27. Су инелерін топырақтан топсалы экстракторлармен, бұрғылау станоктарымен және қолмен шарикті штангалармен алу. 28. Негізгі және қосалқы жабдықтардың, қолданылатын аспаптардың, аппаратуралардың, аспаптардың, механизмдердің, құрылғылардың, қалқымалы құралдардың жұмысын бақылау және жарамды күйде ұстау.

		Білімдер:
		2 разряд 1. Бұрғылау ұңғымаларын белгілеу схемасы. 3 разряд 2. Сұйық және қатты отынның негізгі қасиеттері. 3. Бу-су құбыры магистралінің схемалары. 4. Топырақты еріту бойынша жұмыстарды жүргізу туралы жалпы мәліметтер. 5. Мұздатылған топырақты еріту және ұңғымаларды Ұңғымаларды ұңғымаларды пайдалану тәсілдері. 6. Жүктерді тігу тәсілдері. 4 разряд 7. Қызмет көрсетілетін жабдықтардың, жүк көтергіш механизмдердің, аппаратураның, аспаптардың, механизмдердің, қалқымалы құралдардың және қолданылатын құрылғылардың, аспаптардың құрылысы. 8. Жол жұмыстарын жүргізу негіздері. 9. Бу-су құбыры магистралінің схемалары. 10. Мұздатылған топырақты еріту технологиясы. 11. Кен орындарының пайда болу шарттары мен таралу сипаты. 12. Металдар мен минералды құмдардың бос жыныстардан айырмашылығының белгілері. 13. Драж полигондарын еріту және дайындау кезінде қолданылатын қызмет көрсетілетін жабдықтарды, механизмдерді, қалқымалы құралдарды басқару және пайдалану қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Байытылған құмдарды өңдеу орнына тасымалдау	Дағды 1: Байытылған құмды тасымалдау орнына жеткізу	Машықтар:
		1. Жартасты ағашты бөлшектеу. 2. Тау-кен массасын гидромонитормен жуғаннан кейін немесе тазарту жұмыстары аяқталғаннан кейін сал ойықтарындағы байытылған құмдарды тазарту және жинау. 3. Байытылған құмдарды өңдеу орнына тасымалдау. 4. Пайдаланылған аумақты актирлеу.
		Білімдер:
		1. Шөгінділердің пайда болу шарттары мен сипаты. 2. Салда металл жиналатын орындар. 3. Құрамында металл бар құмдар мен концентраттардың бос жыныстардан айырмашылығының белгілері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қарым-қатынас Зейін Ұйымдастыру Белсенділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Учаске шебері
	4	Тау-кен технигі
	2	Үйінділердегі түсіргіш
	2	Цементтеуші
16. Кәсіптің карточкасы «Экскаватор машинисі»:		
Топтың коды:	8342-1	
Қызмет атауының коды:	8342-1-015	
Кәсіптің атауы:	Экскаватор машинисі	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Экскаватор машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалар кен орындарын ашық қазу	Біліктілік: Экскаватор машинисі
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Экскаваторды аршу, өндіру, қайта экскавациялау, тазарту, үйінді жұмыстарын жүргізу кезінде пайдалану		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тау-кен массасы мен топырақтың дамуы 2. Жұмыс барысында экскаваторды басқару 3. Экскаваторға техникалық қызмет көрсету және жұмыс істеу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Тау-кен массасы мен топырақтың дамуы			

	Дағды 1: Кенді үздіксіз өндіруді қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Техникалық тапсырмаға сәйкес кенжардың техникалық дұрыс дамуын қамтамасыз ету және экскаваторды тиімді пайдалану, тау-кен массасын теміржол құрамдарына, автомобильдерге, үйінділерге тиеу, тау-кен массасын үйіндіге қабылдау. 2. Қабаттың дамуы. 3. Кенжарды селективті игеру өндірісі 4. Заоткоска кертпесі, дренаждық арықты дамыту 4-разряд: 1. Сыйымдылығы 0,40 м3 дейінгі шелегі бар бір шөмішті экскаваторды басқару. 5-разряд: 2. Сыйымдылығы 0,4-тен 2,5 м3-ке дейінгі шөміші бар бір шөмішті экскаваторды немесе сыйымдылығы 2,0 м3-тен кем шөміші бар ұзартылған жабдығы бар экскаваторды (тікелей күрек) немесе теориялық өнімділігі 1000 м3/сағ дейінгі көп шөмішті шынжырлы және роторлы экскаваторларды басқару. 6-разряд: 3. Сыйымдылығы 2,5-тен 4,6 м3-ке дейінгі шөміші бар бір шөмішті экскаваторды немесе сыйымдылығы 2,0-ден бастап шөміші бар ұзартылған жабдығы бар экскаваторды (тікелей күрек) басқару 4,0 м3 немесе теориялық өнімділігі 1000-нан 2500 м3/сағ-қа дейінгі көп шөмішті тізбекті және айналмалы экскаваторлар. 7-разряд: 4. Сыйымдылығы 4,6-дан 10,0 м3 дейінгі шөміші бар бір шөмішті экскаваторды немесе сыйымдылығы 4,0 м3 жоғары шөміші бар ұзартылған жабдығы бар экскаваторды (тікелей күрек) немесе теориялық өнімділігі 2500-ден 4500 м3/сағ дейінгі көп шөмішті шынжырлы және айналмалы экскаваторларды басқару. 8-разряд. 5. Сыйымдылығы 10,0 м3 және одан көп шөміші бар бір шөмішті экскаваторды немесе теориялық өнімділігі 4500 м3/сағ және одан жоғары көп шөмішті тізбекті және айналмалы экскаваторларды басқару.
		Білімдер:
		1. Экскаватордың ұтымды жұмыс режимдері және алу әдістері. 2. Ауыр және жеңіл топырақты игеру кезінде экскаватор механизмдерін басқару әдістері. 3. Кенжарда жер асты жағдайында жер бетінде тау-кен массасы мен топырақты игеру ережелері. 4. Союды дамыту әдістері. 5. Сорттары бойынша пайдалы қазбалардың айырмашылығы. 6. Терең беткейлерде қуатты экскаваторлармен топырақтың даму ерекшеліктері. 7. Ашық тау-кен жұмыстарын жүргізу туралы негізгі мәліметтер және учаскенің (қиманың) тау-кен геологиялық сипаттамасы. 8. Көшкін құбылыстарының белгілері; игерілетін жыныстардың физикалық-механикалық қасиеттері және пайдалы қазбалар мен жыныстардың айырмашылығы. 9. Кертпенің табанын әзірлеу, кенжар сызығын әзірлеу және жүргізу ережелері. 10. Жүйе мен даму жағдайларына байланысты экскавацияның әртүрлі әдістерін қолдану әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Жұмыс барысында		

экскаваторды басқару	Дағды 1: Жұмыс барысында экскаватордың қауіпсіз қозғалысы	Машықтар:
		1. Жұмыс барысында экскаваторды жылжыту. 2. Жүріс механизмдерін реттеу. 3. Жоғары вольтты кабельді жылжыту 4. Экскаватор жолын профильдеу. 5. Экскаватор аралығы.
		Білімдер:
		1. Дала жағдайында және кедір-бұдырлы жерлерде қозғалыс ережелері. 2. Экскаватор жұмысындағы ақаулардың себептері және оларды жою жолдары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Экскаторға техникалық қызмет көрсету және жұмыс істеу	Дағды 1: Экскаватордың үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Жерге қосуды тексеру және электр кабелін желіге қосу. 2. Негізгі жетектердің оқшаулауын өлшеу, өлшеу құралдарының көрсеткіштерін бекіту. 3. Арқандарды, қозғалтқыш бекіткіштерін, тежегіш құрылғыларын көзбен шолып тексеру. 4. Жүріс механизмдерін сынау. 5. Негізгі тораптарды майлау, жөндеуге қатысу, арқанды және такелажды жұмыстарды орындау. 6. Шөмішті жабысқан тау массасынан тазарту. 7. Белгіленген техникалық құжаттаманы жүргізу. 8. Экскаватордың (тиеу құрылғысы, кәбілқозғалтқыш және басқалар) ауыстырылатын аспалы жабдықтарына қызмет көрсету. Көлік құралдарының тұқымынан тазарту.
		Білімдер:
		1. Экскаваторды электр желілеріне қосу ережелері. 2. Қолданылатын өлшеу құралдары мен автоматты құрылғылардың жұмыс принципі мен мақсаты. 3. Ауыстырылатын қондырмалармен жұмыс істеу ерекшеліктері. 4. Белгіленген құжаттаманы жүргізу ережесі. 5. Экскаватордың жұмысындағы ақаулардың себептері және оларды жою әдістері. 6. Экскаваторды жөндеу, монтаждау және бөлшектеу түрлері. 7. Экскаватордың тез тозатын бөлшектері мен тораптарының конструкциялары және оларды ауыстыру тәртібі. 8. Электротехника, автоматика, электр және телебасқару негіздері. 9. Электрослесарь дело. 10. Дәнекерлеу, такелаждау және арқандау жұмыстарының технологиясы
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейін Табандылық Тәуелсіздік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Тау-кен технигі
	2	Араластырғыш және араластырғыш моторист
17. Кәсіптің карточкасы «Өткізгіш»:		
Топтың коды:	8113-1	
Қызмет атауының коды:	8113-1-022	

Кәсіптің атауы:	Өткізгіш		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	4-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (4-шығарылым) бекіту туралы" 2019 жылғы 30 мамырдағы № 291 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 31 мамырда № 18755 болып тіркелді. Өткізгіш		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жерасты пайдалы қазбаларды өндіруді қамтамасыз ету үшін тау-кен қазбаларын қазу бойынша жұмыстар кешенін жүргізу тәсілімен		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру 2. Көлденең, көлбеу және тік тау-кен қазбаларын қазу бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау 3. Тау-кен қазбаларын қазу бойынша қорытынды жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жұмыс орнын қауіпсіз күйге келтіру	Дағды 1: Жұмыс орындарын жабдықтауды және дайындауды ұйымдастыру	Машықтар:	
		1. Кеніш атмосферасын газдардың бар-жоғын тексеру. 2. Борттар мен шатырлардың қабыршақтануын тексеру, ақауларды анықтау және жою. 3. Қызмет көрсетілетін машиналардың, механизмдер мен құрылғылардың ақаулығын анықтау. 4. Жүргізіліп жатқан қазбаның бекітпесін жөндеу, қазбаны төгілген тау жыныстарынан тазарту.	
		Білімдер:	
		1. Маршрут наряды. 2. Еңбекті қорғау негіздері. 3. Негізгі тәуекелдер. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Жұмыстағы ақаулардың түрлері қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтар және оларды жою тәсілдері	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Көлденең, көлбеу және тік тау-кен қазбаларын қазу бойынша негізгі жұмыстар кешенін орындау			

	Дағды 1: Жұмысты ұйымдастыру	Машықтар: 1. Дизельді қондырғылардан басқа, өздігінен жүретін бұрғылау қондырғыларымен, салмағы 35 кг (пневматикалық қолдаумен бірге) перфораторлармен, электр бұрғыларымен және пневматикалық бұрғылармен шпурлар мен Ұңғымаларды бұрғылау. 2. Аспалы бұрғылау жабдығымен өнімділігі сағатына 60 м3 дейінгі тиеу машиналарын қолдана отырып, тау-кен массасын тиеу және шпурларды бұрғылау жөніндегі жұмыстарды орындау. 3. Тау-кен қазбаларын ұңғылау: джекаммерлерді, пневмоломдарды қолдана отырып; жарылғыш және гидравликалық тәсілдермен; қолмен. 4. Жарылған жыныстың (топырақтың) дамуы. 5. Тау-кен массасын кен түсіруге немесе вагонеткаларға қапсыру. 6. Кенжар аймағында тау-кен массасын тиеу, тиеу-жеткізу машиналарымен және қолмен көлік құралдарына тиеу және жынысты қазба кеңістігіне лақтыру (қалау). 7. Электр және пневматикалық жетегі және дизельді қозғалтқышы бар тиеу, тиеу - жеткізу машиналарын, қайта тиегіштерді, гидромониторларды, скреперлік жүкшығырларды басқару. 8. Ұңғыма комбайндарын басқаруға қатысу. 9. Көлденең және көлбеу қазбаларда бекітпелердің барлық түрлерін салу. 10. көлденең қимасы 20 шаршы метрге дейінгі қисық сызықты контур қазбаларында құрама түтікшелі, блокты және бетонды бекіткіштерді тұрғызу. 11. Қалыптарды орнату және бөлшектеу, арматураны орнату. 12. Жарылыс жұмыстарынан кейін тау-кен массасын суару. 13. Уақытша бекіткішті бөлшектеу және жөндеу. 14. Тұрақты және уақытша рельсті жолдарды төсеу және алу. 15. Құрастыру, бөлшектеу, тасымалдау, жылжыту, конвейерлерді, торларды, жылытқыштарды, құбырларды салу және қысқарту. 16. Тік қазбалар мен оқпандарды үңгілеу кезінде оқпандардағы және атыс полктеріндегі жүру бөлімшелерінің құрылғыларына қызмет көрсету. 17. Сөрелерді, бесіктерді, кергіш Жақтауларды жылжыту және бекіту. 18. Туннельдерде әртүрлі диаметрлі құбырларды төсеу, оларды бетондау және буындарды тығыздау арқылы оқпандарда ілу. 19. Кессондардағы темірбетонды шлюз камераларының құрылғысы. 20. Ұңғыма кешендерін монтаждау және бөлшектеу. 21. Кенжар жабдықтарын монтаждауға, бөлшектеуге және жоспарлы-алдын ала жөндеуге қызмет көрсету және қатысу

		Білімдер:
		1. Тау жыныстарының қасиеттері және олардың беріктігі бойынша жіктелуі. 2. Механикаландырылған құралмен және қолмен тау жыныстарын игеру ережелері мен тәсілдері. 3. Көлденең, көлбеу және тік қазбаларды жүргізу тәсілдері. 4. Тау-кен қазбаларының қимасының нысандары; тұрақты және уақытша бекіткіштердің түрлері, оларды салу тәсілдері. 5. Полимерлі материалдардың түрлері мен қасиеттері, олармен жұмыс істеу ережелері, оларды қолдану тәсілдері. 6. Арнайы ерітінділердің қасиеттері және оларды айдау әдістері. 7. Тау-кен қазбаларын қазу кезінде қолданылатын жабдықтардың, машиналар мен механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережесі. 8. Арматураны құрастыру және орнату ережелері мен әдістері. 9. Тасымалдау жолдарының құрылысы, бағыттамалық бұрмаларды бөлу және төсеу тәсілдері, жолдың бейінін тексеру. 10. Аспалы жабдықтың өлшемдері. 11. Құбырларды төсеу, бекіту әдістері. 12. Бұрғыларды, тәждерді, олардың пішіндері мен өлшемдерін қайрау және толтыру сапасына қойылатын талаптар. 13. Жарылыс жұмыстарын жүргізу ережелері. 14. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Тау-кен қазбаларын қазу бойынша қорытынды жұмыстарды орындау	Дағды 1: Процестің аяқталуын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Тиеу, түсіру, жеткізу материалдар мен жабдықтар, тиелгендерді орау және бос вагонеткаларды кенжар аймағында электровоздардың, жүкшығырлардың көмегімен немесе қолмен орау. 2. Тау-кен қазбаларын үйінді бойымен үңгілеу. 3. Кенжар маңындағы тау-кен қазбаларын осланстау. 5. Кенжар аймағында тау жыныстарын полимерлі материалдармен нығайту
		Білімдер:
		1. Құрылғы және пайдалану ережелері тау-кен қазбаларын қазу кезінде қолданылатын жабдықтар, машиналар мен механизмдер. 2. Тасымалдау жолдарының құрылысы, бағыттамалық бұрмаларды бөлу және төсеу тәсілдері, жолдың бейінін тексеру. 3. Кенжар аймағында материалдар мен жабдықтарды тиеу, түсіру және жеткізу ережелері мен тәсілдері. 4. Қызмет көрсетілетін машиналар мен жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. 5. Электротехника және металл технологиясының негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейін Қарым-қатынас дағдыларының болуы Типтік практикалық мәселелерді шешу. Тәуелсіздік	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Бұрғылаушы
	2	Жарғыш
	4	Өндіріс бойынша ауысым шебері

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

18. Мемлекеттік органның атауы:

19. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

"Тау-кен өндіру және тау-кен металлургия кәсіпорындарының республикалық қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестіктері

Жоба жетекшісі:

Радостовец Н.В.

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Индустриялық даму комитеті

Орындаушылар:

Сандыбаева А.Е., +7 (775) 648 91 30, an.sandybaeva@miid.gov.kz

20. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

22. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

23. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2023 ж.

24. Болжамды қайта қарау күні: -